

Pr. ús 12/13

Ústavnímu soudu v Brně
Joštova 8
660 83 BRNO

ÚSTAVNÍ SOUD ČR	
Joštova 8, 660 83 Brno	
Došlo dne:	21-02-2013 3
3x	krát Přílohy: /
Čj.: viz číselný kód Vyřizuje: /	

Navrhovatelé: Skupina poslanců Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky,
zastoupená JUDr. Zuzkou Bebarovou- Rujbrovou

Účastník řízení: Parlament České republiky

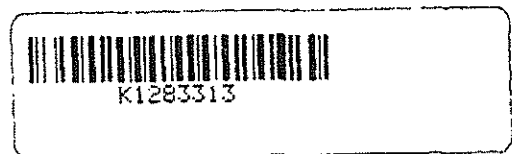
N á v r h

na zrušení zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a
náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů (zákon o majetkovém
vyrovnání s církvemi
a náboženskými společnostmi)

s žádostí o přednostní rozhodnutí soudu s ohledem na naléhavost věci
(§ 39 zákona č. 182/1993 Sb.)

Nepředchází

Tříkrát

I.

Ve smyslu ust. § 64 odst. 1 písm. b) zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, podává skupina poslanců Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky návrh na zrušení zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů (zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi). Citovaný zákon byl vyhlášen ve Sbírce zákonů dne 5. prosince 2012 a nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2013, s výjimkou ust. § 13, které nabylo účinnosti dnem jeho vyhlášení.

Součástí zákona jsou též změny některých zákonů prováděné v návaznosti na výše citovaný zákon. Jedná se o zpiěnu zákona o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, změnu zákona o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, změnu zákona o daních z příjmu, změnu zákona o církevních a náboženských společnostech, změnu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona a změnu zákona o správních poplatcích.

II.

Předkladatelé odůvodňovali vydání nového zákona odstraněním existujících rozporů s čl. 1 odst. 1 Ústavy, čl. 11, 15 odst. 1 a 16 odst. 1, 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“). Dále pak naplněním závazku zákonodárce vyjádřeného v ust. § 29 zákona o půdě, spočívajícího v přijetí zvláštního zákona, který vypořádá majetek církví a náboženských společností, který nebyl splněn. Návrh zákona tak, podle předkladatele, nastoluje důvěru v právní stát ve smyslu čl. 1 odst. 1 Ústavy. V neposlední řadě pak nápravou dosavadního stavu, kdy si stát na jedné straně ponechává původní církevní majetek, který nezávislost (historických) církví a náboženských společností zajišťoval, a na druhé straně zůstávají církve a náboženské společnosti závislé na financování ze státního rozpočtu. Za zásadní pak předkladatelé považují pozitivní finanční dopady z hlediska státního rozpočtu do budoucna.

III.

Vládní návrh zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi byl Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky (dále jen „Poslanecká sněmovna“) předložen dne 18.1.2012 a dne 19.1.2012 byl rozeslán poslancům jako tisk 580/0. Poslanecká sněmovna vládní návrh zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi dne 14.7.2012 na své 41. schůzi schválila (usnesení č. 1251) a dne 19.7.2012 návrh zákona postoupila Senátu Parlamentu České republiky (dále jen „Senát“) jako tisk 391/0. Senát návrh zákona projednal dne 15.8.2012 na své 25. schůzi a zamítl jej (usnesení č. 713). Návrh zákona se vrátil zpět do Poslanecké sněmovny, kam byl doručen dne 17.8.2012 a poslancům rozeslán týž den jako tisk č. 580/5 spolu s návrhem zákona ve znění, ve kterém byl postoupen Senátu jako tisk č. 580/4.

Senátem vrácený návrh zákona byl zařazen do programu 45. schůze Poslanecké sněmovny jako bod 3. Při projednávání a schvalování programu 45. schůze Poslanecké sněmovny, k němuž došlo ve dnech 4. a 5.9.2012, byl na návrh místopředsedy Poslanecké sněmovny Lubomíra Zaorálka dne 5.9.2012 hlasováním č. 5 návrh zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi, zamítnutý Senátem, z programu schůze vyřazen, a nebyl tak na této schůzi projednáván.

Senátem zamítnutý a vrácený návrh zákona byl pak opětovně zařazen na jednání 47. schůze Poslanecké sněmovny a bylo o něm hlasováno ve dnech 7. a 8.11.2012. Poslanecká sněmovna setrvala na svém původním návrhu zákona a dne 8.11.2012 návrh zákona schválila (usnesení

č. 1359). Ještě týž den byl zákon doručen k podepsání prezidentu republiky. Ten však zákon dne 22.11.2012 vrátil zpět Poslanecké sněmovně nepodepsaný. Stanovisko prezidenta bylo ještě téhož dne rozesláno poslancům jako sněmovní dokument 4603. Ve svém vyjádření prezident republiky především zdůraznil své distancování se od zpracování zákona především z důvodu, že přijatý zákon nastoluje nerovné podmínky v přístupu státu k otázce restitucí a nápravy křivd minulosti mezi církvemi a náboženskými společnostmi a všemi ostatními subjekty, a to tak, že církve oproti ostatním a na úkor ostatních zvýhodňuje, čímž tak došlo k potenciálnímu riziku závažného prolomení dosavadní restituční legislativy. Vedle toho prezident republiky zdůraznil, že nad přijatým řešením neexistuje na politické scéně ani ve společnosti konsensus, ač jeho naplnění bude zavazovat i další vlády. Vyslovil též názor, že šlo o silou protlačený zákon, který odmítl Senát, a jehož přijatou podobu podle průzkumů odmítá velká většina občanů. V závěru svého vyjádření prezident zdůraznil, že se s přijatým řešením neztotožňuje.

IV.

V souvislosti s výše popsaným legislativním procesem schvalování návrhu zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi tak došlo k situaci, která má za důsledek pochybnost o legitimitě přijetí citovaného zákona, a tím i legitimitě jeho platnosti. Navrhovatelé jsou přesvědčeni, že o navrhovaném zákonu již Poslanecká sněmovna na své 47. schůzi nemohla hlasovat jako o návrhu zamítnutém Senátem, neboť o něm rozhodla již na své 45. schůzi tím, že senátní veto nepřehlasovala. Návrh citovaného zákona tak mohla Poslanecká sněmovna projednávat na svých dalších schůzích jako návrh podaný znovu, tedy řádným legislativním procesem. Protože se tak nestalo, došlo k porušení jak ústavnosti legislativního procesu v Poslanecké sněmovně, tak porušení jejího jednacího řádu.

Vedle Ústavy České republiky jsou otázky týkající se Poslanecké sněmovny upraveny zákonem č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „jednací řád“). Ten, vedle dalšího, upravuje zásady jednání Poslanecké sněmovny a jejích orgánů (§ 1 odst. 1) a stanoví, že si Poslanecká sněmovna může upravit své vnitřní poměry a podrobnější pravidla jednání, tak pravidla jednání jejích orgánů (§ 1 odst. 2).

Z hlediska procesu jednání přísluší, dle § 46 odst. 4 písm. a) jednacího řádu, připravovat schůze Poslanecké sněmovny a navrhnout jejímu předsedovi termín jednání a pořad. V souladu s ust. § 54 odst. 4 jednacího řádu po zahájení schůze Poslanecké sněmovny jejím předsedajícím stanoví Poslanecká sněmovna na návrh svého předsedy pořad schůze, popřípadě způsob projednávání jednotlivých bodů pořadu schůze. Na prvních místech se na pořad schůze zařazují zákony zamítnuté Senátem a zákony, které byly Senátem Poslanecké sněmovně vráceny s pozměňujícími návrhy. Poté následují další body tak, jak stanoví jednací řád. Výbor, poslanecký klub nebo poslanec, mohou navrhnout změnu nebo doplnění pořadu schůze Poslanecké sněmovny, přičemž o pořadu, popřípadě o návrhu na jeho změnu nebo doplnění, rozhodne Poslanecká sněmovna hlasováním bez rozpravy (§ 54 odst. 5 jednacího řádu). Schválený pořad lze během schůze Poslanecké sněmovny rozšiřovat jen výjimečně, přičemž návrh na doplnění schváleného pořadu schůze nelze projednat, vznesou-li proti němu námitku nejméně dva poslanecké kluby nebo 20 poslanců. Pro podání takového návrhu platí totéž, co pro navržení změny nebo doplnění pořadu schůze (§ 54 odst. 6 jednacího řádu). V průběhu schůze může Poslanecká sněmovna hlasováním bez rozpravy přesunout body pořadu nebo sloučit rozpravu ke dvěma nebo více bodům pořadu. Může též přerušit projednávání bodu pořadu a další jednání o něm odročit (§ 54 odst. 8 jednacího řádu). Navrhnout odročení projednávání věci může v rozpravě i poslanec. Poslanec tak navrhuje, aby projednávaný bod pořadu nebyl rozhodnut ihned, ale aby se o něm jednalo buď v době

pozdější, vyjádřené určitým časovým údajem, nebo podmínkou, která musí být nejprve splněna, anebo aby jednání bylo odročeno na dobu neurčitou (§ 63 odst. 1 bod 1. písm. a) jednacího řádu).

Jestliže Senát návrh zákona usnesením zamítne, předseda poslanecké sněmovny jej na nejbližší schůzi, nejdříve však za 10 dnů od doručení usnesení poslancům, předloží Poslanecké sněmovně, aby o něm hlasovala znovu. Návrh zákona je přijat, schválí-li jej Poslanecká sněmovna nadpoloviční většinou všech poslanců (§ 97 odst. 3 jednacího řádu).

V.

Navrhovatelé jsou přesvědčeni, že z jednacího řádu jasně vyplývá postup pro projednávání návrhu zákona, který byl Senátem zamítnut a vrácen Poslanecké sněmovně. Pokud Senát svým usnesením návrh zákona zamítl, je usnesení o zamítnutí rozesláno poslancům a předseda Poslanecké sněmovny předloží návrh zákona Poslanecké sněmovně k hlasování na její nejbližší schůzi, nesmí tak být učiněno dříve jak za deset dnů od doručení usnesení o zamítnutí poslancům. Tento procesní bod projednávání návrhů zákonů v Poslanecké sněmovně byl naplněn a Senátem zamítnutý návrh zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi byl zařazen do programu nejbližší schůze Poslanecké sněmovny, tedy na 45. schůzi, aby si Poslanecká sněmovna splnila svoji povinnost o Senátem zamítnutém návrhu zákona hlasovat znovu. Při projednávání a schvalování programu 45. schůze Poslanecké sněmovny však došlo k tomu, že Senátem zamítnutý návrh zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi byl z tohoto programu vyřazen. Tedy Poslanecká sněmovna se legitimním způsobem a nezpochybnitelným postupem nadpoloviční většinou hlasů všech poslanců dobrovolně vzdala povinnosti o Senátem zamítnutém návrhu zákona hlasovat.

Zmíněným krokem tak fakticky došlo k tomu, že Poslanecká sněmovna o Senátem zamítnutém návrhu zákona již nemůže v budoucnu hlasovat, protože zamítavé usnesení Senátu nepřehlasovala, jak jednací řád pro případné schválení zákona vyžaduje.

Zařazení Senátem zamítnutého návrhu zákona, po jeho faktickém nepřehlasování na 45. schůzi Poslanecké sněmovny, až na 47. schůzi Poslanecké sněmovny je v přímém rozporu s jednacím řádem, který jasně stanoví, kdy je třeba o takovém návrhu zákona hlasovat. Navrhovatelé jsou přesvědčeni, že je tak možné učinit pouze na té schůzi Poslanecké sněmovny, na kterou je takový návrh zákona zařazen po zamítnutí a vrácení Senátem. Jiná možnost jednacím řádem připuštěna není. Dojde-li i přes tuto skutečnost k opětovnému zařazení Senátem zamítnutého návrhu zákona na program schůze Poslanecké sněmovny a k hlasování o jeho přijetí, přestože o něm již Poslanecká sněmovna jednou rozhodla, půjde ze strany Poslanecké sněmovny o svévoli či libovůli v legislativní proceduře. Přitom je zcela nezpochybnitelné, že i Poslanecká sněmovna je povinna postupovat pouze v mezích a způsoby, které stanoví zákon. Zároveň navrhovatelé zdůrazňují, že v minulosti, ani při projednávání a schvalování pořadu 45. schůze, Poslanecká sněmovna nepřijala žádné usnesení, kterým by upravila podrobnější pravidla jednání Poslanecké sněmovny ve vztahu k zařazování a projednávání návrhů zákonů zamítnutých Senátem na schůzi Poslanecké sněmovny, jak jí to umožňuje jednací řád (§ 1 odst. 2).

Navrhovatelé jsou proto přesvědčeni, že opětovným zařazením Senátem zamítnutého návrhu zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi na 47. schůzi Poslanecké sněmovny a následné přehlasování „veta“ Senátu bylo libovůli vládních poslanců za účinného přispění předsedy Poslanecké sněmovny, čímž byla hrubým způsobem narušena legitimita citovaného zákona, neboť nebyl dodržen legislativní proces pro jeho

přijetí. Ke schválení citovaného návrhu zákona tak došlo za porušení Ústavy České republiky, především pak jejího čl. 1 odst. 1, kterým je dán zákaz svévole, jenž vyplývá ze zásady právního státu. V případě porušení zákazu svévole (libovůle) došlo k porušení takové intenzity, které zakládá nesoulad schváleného zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi s ústavním pořádkem. Svým postupem tak Poslanecká sněmovna popřela nejen ústavní principy, ale popřela podstatu a smysl práva.

Poslanecká sněmovna mohla vzniklé situaci zabránit zcela legitimním způsobem a postupem, kdyby bod 3. v pořadí 45 schůze Poslanecké sněmovny zůstal a bylo o něm započato řádné jednání, v rámci něhož by došlo k jeho odročení, jak umožňuje jednací řád. Tedy v průběhu rozpravy odhlasovat návrh na odročení projednávání předmětného bodu, jak předpokládá ust. § 63 odst. bod 1. písm. a) jednacího řádu. Pak by bylo možné tento bod projednávat na jakékoliv další následující schůzi Poslanecké sněmovny, podle toho, čím by bylo odročení projednávání podmíněno. Poslanecká sněmovna však k tomuto kroku nepřistoupila, čímž rozhodla o tom, že zamítavé usnesení Senátu nepřehlasovala. K opětovnému zařazení návrhu zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi na program jednání Poslanecké sněmovny tak mohlo dojít pouze v případě, že citovaný návrh zákona bude do Poslanecké sněmovny předložen jako nový sněmovní tisk k řádnému legislativnímu procesu.

Navrhovatelé se v souvislosti s výše tvrzenými skutečnostmi odkazují na stenozáznamy z jednání 45. a 47. schůze Poslanecké sněmovny. Tyto ve svém návrhu nereprodukuje z toho důvodu, aby tento nebyl zbytečně obsáhlý s odkazem, že tyto dokumenty jsou dostupné na webové stránce Poslanecké sněmovny (www.psp.cz).

VI.

Navrhovatelé nemohou v dané souvislosti opomenout též skutečnost, že v průběhu celého schvalovacího procesu zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi, projevila svůj nesouhlas s tímto zákonem většina občanů České republiky (téměř 80 %). Občané svůj nesouhlas projeví též využitím svého petičního práva. Vláda i vládní poslanci však názory svých občanů zcela ignorovali, stejně jako návrhy opozičních poslanců o vypsání referenda k této otázce (tisk 519 a tisk 639). I v tomto navrhovatelé spatřují porušení zákazu libovůle vyplývajícího ze zásady právního státu podle čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky.

V souvislosti s odmítavým postojem k vypsání referenda došlo k porušení základního práva občana zaručeného mu jak Ústavou České republiky v čl. 2 odst. 1 až 3, tak Listinou základních práv a svobod v čl. 21 odst. 1, které deklarují, že lid je zdrojem veškeré státní moci, čímž staví občana do role suveréna. V této souvislosti je nutno uvést, že teorie ústavního práva hovoří o tom, že veškerá veřejná moc pramení z lidu. Pouze lid disponuje základní, ustavující mocí. Všechny orgány, které vykonávají svou činnost v rámci jim svěřených kompetencí, disponují pouze mocí druhotnou, mocí jim lidem ustavenou. Lidu nelze upřít právo spolurozhodovat o osudu vlastního společenství, neboť by to znamenalo popření základní demokratické zásady suverenity lidu. Odmítavým postojem k umožnění referenda však k popření základní demokratické zásady suverenity lidu došlo. Je tak, již vedle výše zmíněných ustanovení, porušován i čl. 23 odst. 3 Ústavy České republiky, tedy slib poslance, jímž se tento zavazuje, že bude svůj mandát vykonávat v zájmu všeho lidu a bude přitom dodržovat Ústavu a zákony České republiky. Způsob, jakým byl schválen zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi tomu však neodpovídá.

VII.

Zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi také zakotvuje nerovnoprávné postavení mezi církvemi a náboženskými společnostmi na straně jedné a oprávněnými osobami podle ostatních restitučních zákonů na straně druhé. Např. stanovení výše paušální finanční náhrady podle § 15 zákona č. 428/2012 Sb., jež má církvím a náboženským společnostem kompenzovat náhradu za nevydané nemovitosti, vychází podle důvodové zprávy předkladatelů z aktuálních tržních cen těchto nemovitostí. Paušální finanční náhrada se má proplácet automaticky a každoročně se zvyšuje o míru inflace zveřejněnou Českým statistickým úřadem. Ostatní restituční dostávají náhradu za nevydané nemovitosti podle § 28a zákona č. 229/1991 Sb. v cenách nemovitostí platných ke dni 24.6.1991 a bez inflačního zvýhodnění, což ve srovnání s náhradou poskytnutou církvím a náboženským společnostem většinou činí rozdíl velikosti nikoliv násobků, nýbrž řádů. Předpokládaný seznam vydávaných nemovitostí navíc vychází z nedoložených odhadů o rozsahu církevního majetku a z odhadů jeho aktuálních tržních cen. To zvýhodňuje církve a náboženské společnosti způsobem, který se vymyká pojetí rovnosti subjektů práva v demokratické společnosti.

Dle § 16 odst. 2) písm. a) zákona č. 428/2012 Sb. jsou „uzavřením smlouvy o vypořádání dle odst. 1) tohoto § 16, veškeré nároky dotčené církve a náboženské společnosti za původní majetek registrovaných církví a náboženských společností..., který se podle tohoto zákona nevydává, vypořádány s tím, že vydávání věci podle tohoto zákona není tímto ujednáním dotčeno.“

Dochází tak mimo jiné k diskriminaci (článek 4 Listiny základních práv a svobod, jež je na základě usnesení č. 2/1993 Sb. součástí ústavního pořádku České republiky) a nerovnosti z pohledu práva vlastnit majetek a ochrany vlastnického práva všech vlastníků (článek 11 Listiny základních práv a svobod).

Výše finanční náhrady jsou u jednotlivých dotčených subjektů vypočítány na jednotlivé koruny české, aniž by však zákon uváděl rozsah a hodnotu majetku vydávaného i toho, který vydán být nemůže. Navrhovatelé jsou proto přesvědčeni, že zákon č. 428/2012 Sb. v této části opět zcela neúměrně zvýhodňuje církve a náboženské společnosti způsobem, který se vymyká rovnosti subjektů práva v demokratické společnosti, a zcela obchází nejen patné právní předpisy, ale i dobré mravy. I z tohoto důvodu je tento zákon absolutně neplatný.

VIII.

Navrhovatelé považují za důležité uvést i to, že značnou část svého majetku získala římskokatolická církev, jakožto státní církev rakouské monarchie, v době pobělohorské, a to zejména z konfiskovaného majetku české šlechty, měšťanů a církví jiného vyznání; z toho vyplývá, že samotný způsob nabytí tohoto majetku římskokatolickou církví je pochybný a při návratu restituční k roku 1620 by dnes tato církev příliš majetku nenárokovala. V dalším období, zejména v průběhu 18. století, byla v českých zemích vytvořena systematická evidence nemovitého majetku, který byl zaznamenán v pozemkových knihách. V době Josefských reforem v letech 1780-1790, jejichž účelem bylo posílení moci rakouského státu, a to i na úkor římskokatolické církve, přešla část nemovitého majetku této církve do vlastnictví státu, přičemž Josef II. ponechal církví postavení detentora. To vyplývalo ze skutečnosti, že církev v tomto období ještě plnila další úkoly (zejména šlo o aktivity

vzdělávací, zdravotní, sociální, vedení matrik apod.), které později převzal stát, tedy postupně Rakousko, Rakousko-Uhersko a Republika československá. Vzhledem k tomu, že předmětem úpravy zákona je podle jeho § 1 zmírnění majetkových křivd, k nimž došlo v rozhodném období (tedy od 25.2.1948 do 1.1.1990), je nutno řádně doložit majetkoprávní vztahy k 25.2.1948; vlastnictví k tomuto datu lze s ohledem na intabulační princip zjistit z pozemkových knih a pro účely majetkového narovnání českého státu je stav vlastnictví k tomuto datu zásadní. Bylo by zajisté absurdní, kdyby český stát zajišťoval restituci církevního majetku kupříkladu za období rakousko-uherské monarchie, kdy český národ sám nuceně žil v jejím područí. Ovšem podle dikce ustanovení § 9 a § 10 zákona čis. 428/2012 Sb. je doložení vlastnictví majetku církvemi a náboženskými společnostmi při podávání výzev k vydání věci vázáno na listiny nebo jiný způsob doložení. Přitom až s účinností zákona čis. 141/1950 Sb., občanský zákoník, byl od 1.1.1951 byl zrušen povinný zápis změn vlastnických práv k nemovitostem do pozemkových knih. Povinnost evidence změn vlastnických práv k nemovitostem byla znovu obnovena zákonem čis. 40/1964 Sb., občanský zákoník, tedy od 1.4.1964. Kromě vymezeného období od 1.1.1951 do 31.3.1964 by tudíž církve a náboženské společnosti měly vlastnictví nárokovaného majetku řádně doložit, a to výhradně na základě zápisů v pozemkových knihách nebo v evidenci nemovitostí n.p. Geodézie, rozhodně však ne na základě jiných evidencí, které zmiňuje důvodová zpráva k zákonu čis. 428/2012 Sb.

Vydání části původního majetku – pokud se prokáže jeho vlastnictví ke dni 25.2.1948 – je obdobné režimu ostatních restitučních předpisů (s výhradami uvedenými níže). Naproti tomu proplacení paušální finanční náhrady se jeví jako velmi problematické, neboť vychází z nedoložených odhadů o rozsahu církevního majetku a z odhadů jeho aktuálních tržních cen. To zvýhodňuje – ve srovnání s ostatními oprávněnými osobami dle restitučních zákonů – církve a náboženské společnosti způsobem, který se vymyká pojetí rovnosti subjektů práva v demokratické společnosti. K tomu přistupuje až absurdní skutečnost, že paušální náhrady přísluší i církvím a náboženským společnostem, které v rozhodném období vůbec neexistovaly.

K porušení rovnosti subjektů práva, deklarované ústavními zákony České republiky, dochází také v ustanovení § 11 zákona čis. 428/2012 Sb. se zavádí institut "nepříslušné osoby", tedy takové, na kterou se oprávněná osoba omylem obrátí s výzvou k vydání věci, ačkoliv tato není k vydání věci oprávněna. Zatímco v případech, na které se vztahují ostatní restituční zákony (zejména zákon čis. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění změn a zákon čis. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a k jinému zemědělskému majetku, ve znění změn), jde takový postup k tíži oprávněné osoby, tedy nároky ostatních restituentů v takovém případě zaniknou v prekluzivní lhůtě, v tomto případě je "nepříslušné osobě" uložena celá řada povinností, které má ve prospěch oprávněné osoby bezplatně splnit.

Podle ustanovení § 3 zákona čis. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku na jiné osoby, ve znění změn, nesmí být předmětem převodu majetek nárokovaný církvemi a náboženskými společnostmi, jakož i majetek nárokovaný ostatními restituenty. V poslední dekádě minulého století bylo toto ustanovení běžně porušováno, což umožnilo úmyslné nezakotvení soudního přezkumu privatizace do právního řádu České republiky. Za účelem právního zhojení nezákonných převodů vlastnictví a nezákonných privatizací státního majetku, bylo dodatečně do zákona čis. 229/1991 Sb. vloženo ustanovení § 14a, podle kterého věc nelze vydat, jestliže byla po 1.9.1993 nabyta do vlastnictví jiné osoby než státu nebo byl-li schválen ohledně této věci privatizační projekt nebo vydáno rozhodnutí o její privatizaci. Tím bylo legalizováno neoprávněné nabytí majetku z těchto úkonů a oprávněné osoby podle § 13 odst. 5 zákona čis. 229/1991 Sb. získaly pouze nárok na směšnou náhradu uvedenou v předchozím odstavci. Na

rozdíl od takto "odbavených" restituentů jsou církve a náboženské společnosti oprávněny podle ustanovení § 18 zákona č. 428/2012 Sb. ve spojení s ustanovením § 20 téhož zákona (zrušení vynětí majetku církví, řádů, kongregací a náboženských společností z působnosti zákona č. 92/1991 Sb.) podat u soudů žaloby na určení vlastnického práva státu a až po právní moci příslušných soudních rozhodnutí jim začínají běžet lhůty pro uplatnění výzev k vydání věci.

Výsostné postavení církví a náboženských společností mezi ostatními oprávněnými osobami nemá oporu v ústavním pořádku České republiky. Může vést k ústavním stížnostem dalších oprávněných osob, které budou vlastní právní postavení při ochraně svých majetkových práv vnímat ve srovnání s právním postavením církví a náboženských společností jako diskriminační. Pokud by zákon č. 428/2012 Sb., proti němuž míří tento návrh na jeho zrušení Ústavním soudem České republiky, nebyl zrušen jako neústavní, otevírá navíc volnost způsobu dokazování vlastnictví, bez zcela zásadního vycházení ze záznamů pozemkových knih ke dni 25.2.1948, cestu dalším možným nárokům na restituce majetku, a to právě i před toto datum.

IX.

Navrhovatelé v souladu se svým oprávněním dle ust. § 64 odst. 1 písm. b) zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, podávají tento

n á v r h

jímž tvrdí, že po odhlasovaném vyřazení bodu 3., jímž byl Senátem vrácený zamítnutý návrh zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi, z pořadu 45. schůze Poslanecké sněmovny došlo k tomu, že o zamítavém usnesení Senátu rozhodla s konečnou platností se všemi důsledky s tím spojenými, tedy že zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi nebyl schválen, neboť Poslanecká sněmovna zamítavé usnesení Senátu nepřehlasovala. Opětovným zařazením na pořad 47. schůze Poslanecké sněmovny jako návrhu zákona zamítnutého Senátem a následným přehlasováním jeho „veta“, došlo k porušení nejen zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ale především k porušení ústavního pořádku České republiky při legislativním procesu, zejména pokud jde o zákaz svévole při legislativním procesu, vyplývající ze zásady právního státu podle čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky, přičemž jde o pochybení takové intenzity, které zakládá nesoulad s ústavním pořádkem. Nedodržením, resp. porušením, legislativního procesu tak došlo ke zpochybnění legitimacy zákona.

Legitimita zákona je zpochybněna též tím, že byla odmítnuta možnost, aby se občané České republiky vyjádřili formou referenda k návrhu zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi, a to i přesto, že většina společnosti byla proti jeho přijetí. Došlo tak k porušení suverenity lidu, jako základní demokratické zásady. Bylo ve svém důsledku vládními poslanci znemožněno občanům České republiky podílet se na výkonu moci přímo, jak je jim garantováno Ústavou České republiky v čl. 2 odst. 1 až 3 a Listinou základních práv a svobod v čl. 21 odst. 1.

Navrhovatelé z obsahu zákona též usuzují, že zákon prolamuje hranici rozhodného období stanovenou 25. únorem 1948, jakož i diskriminuje restituenty, kteří svá práva uplatňovali dle restitučních zákonů přijatých počátkem devadesátých let, čímž došlo k vytvoření nerovnosti před zákonem.

Navrhovatelé proto ve smyslu výše uvedeného navrhuji, aby Ústavní soud rozhodl nálezem tak, že zákon č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi, včetně změn některých zákonů, se zrušuje.

JUDr. Zuzka Bebarová Rujbrová
a poslanci Parlamentu České republiky,
vedení v příloze,
která je nedílnou součástí tohoto návrhu

